

ก 2901

มติชน

ปีที่ 21 ฉบับที่ 9287 วันพุธที่สุดที่ ที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541.

สูบสั้น
จันทร์ปрайราค
2541

MF³

สาلين วิรบุตร
ห้องพื้นที่สำนักงานกรุงเทพ

๑ นปี พ.ศ.2541 มีปรากฏการณ์การบังกันระหว่างดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และโลก รวม 5 ครั้ง เป็นสุริยุปราคา 2 ครั้ง และจันทรุปราคา 3 ครั้ง แต่สำหรับประเทศไทย จะเห็นปรากฏการณ์ได้ครั้งเดียว คือ สุริยุปราคาบางท่อน วันที่ 22 สิงหาคม 2541

★ 1. สุริยุปราคาเต็มดวง

26 กุมภาพันธ์ 2541

เป็นปรากฏการณ์ที่น่าตื่นเต้นไม่แพ้เมื่อครั้งเกิดสุริยุปราคาเต็มดวง 24 ตุลาคม 2538 ในประเทศไทยมีนักดาราศาสตร์และผู้สนใจเดินทางไปสังเกตสุริยุปราคาเต็มดวงครั้งนี้กันมาก

เนื่องจากเส้นทางเกิดสุริยุปราคาเต็มดวงส่วนใหญ่ผ่านกลุ่มประเทศอาหรับเป็นระยะหัวใจวีปอเมริกาเหนือและได้ตั้งแต่กาตารา直到จีนไปถึงหมู่เกาะอินเดียตะวันตก จึงมีผู้คนเดินทางไปท่องเที่ยวและสังเกตสุริยุปราคาเต็มดวงที่เกาะเตี้ยภูมาน้อยอย่างมาก

สุริยุปราคาเต็มดวงครั้งนี้เห็นได้ที่ทวีปอเมริกาเหนือและได้ทั่วโลกในรูปแบบเบื้องหลัง ทวีปแอฟริกาและเอเชีย ซึ่งมีความลึกของเงา 130 กิโลเมตร เมื่อเวลา 15:46:45 UT (UT คือเวลาตามมาตรฐานสากล ต้องบวกอีก 7 ชั่วโมง จึงเป็นเวลาตามมาตรฐานประเทศไทย)

บริเวณที่เกิดสุริยุปราคาเต็มดวงนานที่สุดอยู่ท่าทางจากฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก ห่างจากเกาะชวาอยู่ไปทางตะวันออกเฉียงใต้ 3,000 กิโลเมตร เมื่อเวลา 15:46:45 UT (UT คือเวลาตามมาตรฐานสากล ต้องบวกอีก 7 ชั่วโมง จึงเป็นเวลาตามมาตรฐานประเทศไทย)

สุริยุปราคาเต็มดวงครั้งนี้เกิดขึ้นบนโลกอย่างนาน 3 ชั่วโมง 23 นาที เกมีดของดวงจันทร์กว้างเป็นพันกิโลเมตร ประมาณ 14,000 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 0.3% ของพื้นผืนโลก

★ 2. จันทรุปราคาแบบเงามัว

13 มีนาคม 2541

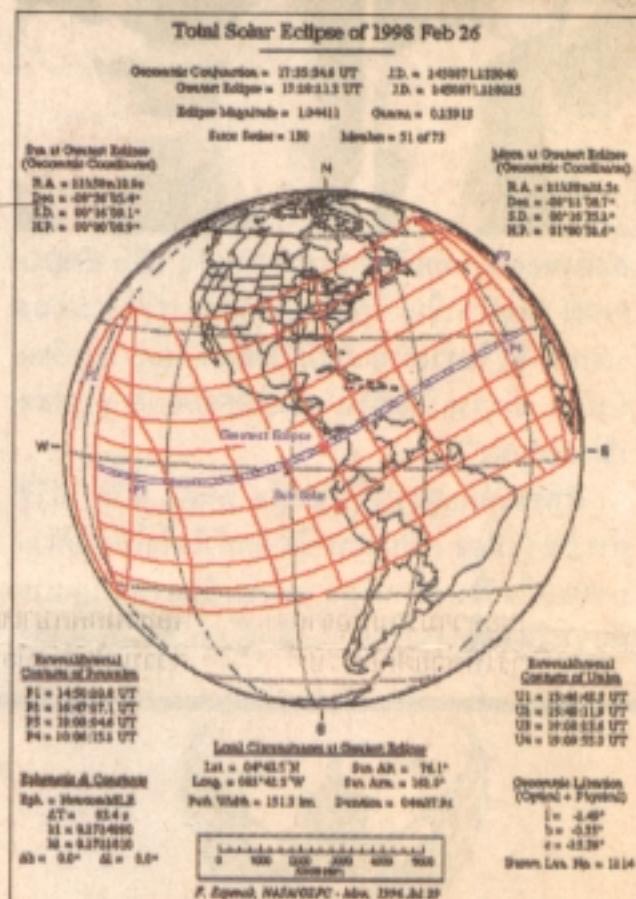
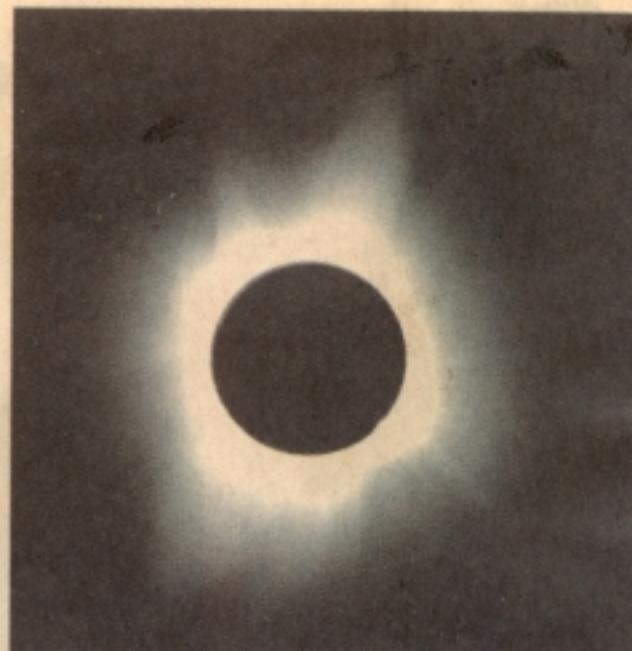
เป็นเรื่องปกติเมื่อเกิดสุริยุปราคาหรือจันทรุปราคา ขึ้นแล้ว อีก 2 สัปดาห์ต่อมาเมื่อดวงจันทร์โคจรเปลี่ยนตำแหน่งจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่งของโลก ก็จะเกิดปรากฏการณ์อีกอย่างหนึ่งตามมา จันทรุปราคา 13 มีนาคม 2541 เกิดขึ้นหลังจากเกิดสุริยุปราคาเต็มดวง 26 กุมภาพันธ์ 2541 แล้วราว 2 สัปดาห์ ปรากฏการณ์นี้เห็นได้ที่ทวีปอเมริกา

ดวงจันทร์เคลื่อนผ่านเข้าทางด้านหนึ่งของเขตเงามัวของโลก เวลาที่ดวงจันทร์เข้าสู่เขตเงามัวลึกที่สุดคือเวลาประมาณ 4:20 UT ความสว่างของดวงจันทร์ลดลงที่ยิ่งเล็กน้อย อาจสังเกตได้ยาก

ดวงจันทร์เริ่มเข้าสู่เขตเงามัวของโลกเวลา 02:13:54 UT

เวลาเกิดจันทรุปราคาแบบเงามัวลึกที่สุด 04:20:01 UT

ดวงจันทร์ลิ้นสุดการอยู่ในเขตเงามัวของโลก 06:26:06 UT

ผังแสดงพื้นที่ที่จะมองเห็น

★ 3. จันทรุปราคาแบบเงามัว

8 สิงหาคม 2541

วิมขอบด้านใต้ของดวงจันทร์เคลื่อนผ่านทางเหนือของเขตเงามัวของโลกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จนไม่อาจสังเกตเห็นความสว่างของดวงจันทร์ลดลงได้เลย เห็นปรากฏครั้งนี้ในทวีปอเมริกา แอฟริกา และยุโรป

ดวงจันทร์เริ่มเข้าสู่เขตเงามัวของโลกเวลา 01:31:15 UT เวลาเกิดจันทรุปราคาแบบเงามัวลึกที่สุด 02:24:49 UT

ดวงจันทร์ลิ้นสุดการอยู่ในเขตเงามัวของโลก 03:18:41 UT

Page 49

☆ 4. สุริยุปราคาดวงแหน

22 สิงหาคม 2541

สุริยุปราคาดวงแหนเริ่มเกิดในบริเวณมหาสมุทร
อินเดีย ห่างจากเกาะสุมาตราไปทางตะวันตก 1,500

กีโลเมตร เวลา 00:14:5

UT หรือเวลา 07:14:5

น. ตามเวลาในประเทศไทย แนวเกิดสุริยุปราคา
ดวงแหนฟ่ามีช่องแคบมะ
ละกา ได้สุดของมาเลเซีย
ที่เดินใต้ ชาววัง บอร์
เนียว ทะเลเซเบส

ต่อไปนั่งที่เกิดสุริยุป
ราคาดวงแหนนานที่สุด
อยู่ทางเหนือของเกาะปา
ปัวนิวเกนี เวลา 09:06:
07 น. เป็นเวลานาน 3
นาที 14 วินาที ถนนเจ
าของดวงจันทร์กว้าง 99
กีโลเมตร

หลังจากนั้นเจ้าของดวงจันทร์เคลื่อนผ่านทะเลแคร์
ลส หมู่เกาะนิวเกบบีต์ส ผ่านทางใต้ของหมู่เกาะพิจ
ลันสุคในมหาสมุทรแปซิฟิก เวลา 10:57:56 น. ตาม
เวลาในประเทศไทย เป็นแนวทางยาวรวม 13,500
กีโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 0.36% ของพื้นผิวโลก

ประเทศไทยอยู่นอกเขตแนวศูนย์กลางการเกิด
สุริยุปราคาดวงแหน จึงสังเกตปรากฏการณ์ครั้งนี้เป็น
สุริยุปราคาบางส่วน ในวันดังกล่าว ดวงอาทิตย์ขึ้น
เวลา 08:06 น. ผู้คนในประเทศไทยเห็นปรากฏการณ์
นี้ได้ในเวลาใกล้เคียงกันและเห็นดวงอาทิตย์ว้าไฟ
มากน้อยต่างกันตามตำแหน่งต่างๆ กันบนโลกตั้งแต่นี้

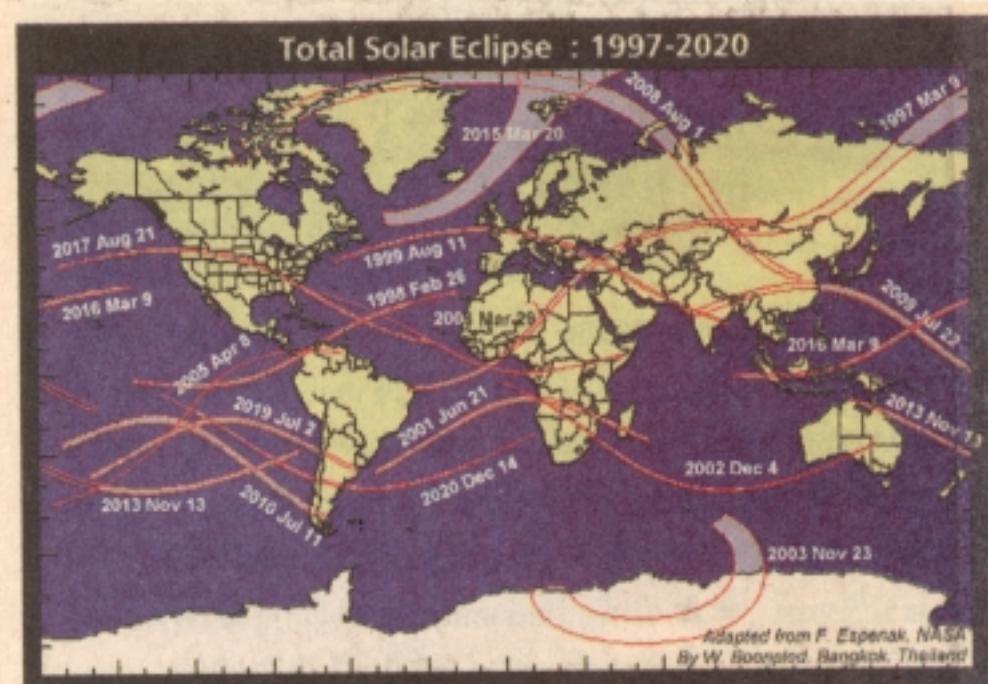
กรุงเทพฯ 06:14:-08:32 น. เห็นดวงอาทิตย์ถูกบัง
62%

อุบลราชธานี 06:16-08:38 น. เห็นดวงอาทิตย์ถูก
บัง 59%

เชียงใหม่ 06:21-08:24 น. เห็นดวงอาทิตย์ถูกบัง
46%

ประจำวันที่รีขึ้น 07:18-08:33 น. เห็นดวงอาทิตย์
ถูกบัง 68%

นราธิวาส 06:10-08:41 น. เห็นดวงอาทิตย์ถูกบัง
85%

พื้นที่ที่จะนองหันสุริยุปราคา-จันทรุปราคาพร้อมวันที่ในปีนี้

เป็นต้น

๕. จันทรุปราคาแบบบางมัว

๖ กันยายน 2541

เป็นจันทรุปราคาครั้งสุดท้ายของปี 2541 และเป็น[†]
จันทรุปราคาที่ดวงจันทร์ผ่านเข้าสู่เขตเจาแม้วของโลก
ลีกที่สุดในปีนี้ ริมขอบด้านเหนือของดวงจันทร์ผ่าน[†]
เข้าทางด้านใต้ของเขตเจาแม้วของโลก จึงอาจสังเกต[†]
เห็นว่าขอบน้องดวงจันทร์มีมัวไป เห็นปรากฏ[†]
การณ์นี้ในวีปอเมริกาเหนือ

ดวงจันทร์เริ่มเข้าสู่เขตเจาแม้วของโลกเวลา 09:13:
54 UT

เวลาเกิดจันทรุปราคาแบบบางมัวลีกที่สุด 11:10:04
UT

ดวงจันทร์สิ้นสุดการอยู่ในเขตเจาแม้วของโลก 13:
06:20 UT